

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö

VN/10574/2025

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Palvelualojen työnantajat Palta ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta. Palta ei kannata luonnoksen esitystä lausunnostamme ilmenevin perustein.

Yleistä

Palta katsoo, että esitetty sähköveron korotus datakeskuksille on epätarkoituksenmukainen sekä talouskasvun, vihreän siirtymän että digitalisaatiokehityksen näkökulmasta. Verotuksella tulisi tukea tulevaisuuden investointeja, ei asettaa esteitä niille. Erityisesti nyt, kun Euroopan komissio on asettanut kunnianhimoiset tavoitteet EU:n tekoäly- ja laskentainfrastruktuurin kehittämiseksi, Suomen tulisi vahvistaa kilpailukykyään – ei heikentää sitä.

Euroopan komissio julkaisi 9.4.2025 tekoälystrategian, jossa linjataan tavoite kolminkertaistaa EU:n datakeskuskapasiteetti seuraavien 5–7 vuoden aikana. Tämä edellyttää merkittäviä investointeja laskentakapasiteettiin, energiatehokkuuteen ja kestävään infrastruktuuriin. Suomella on ollut tähän asti vahva asema houkuttelevana sijoittumismaana – erityisesti ilmasto-olosuhteidensa, puhtaan energian saatavuuden ja kilpailukykyisen sähköverotuksen ansiosta. Nyt esitetty muutos vaarantaa

tämän aseman ja altistaa Suomen sijoittajavertailussa niille maille, jotka kykenevät reagoimaan strategisiin investointeihin nopeammin ja ennakoitavammin.

Ehdotettu veronkorotus on myös selvästi ristiriidassa pääministeri Orpon hallitusohjelman linjausten kanssa. Hallitusohjelmassa todetaan, että "edistetään datakeskusten sijoittumista Suomeen huomioiden sähköverkkojen liityntämahdollisuudet sekä hukkalämmön hyödyntämisen kaukolämmössä". Lisäksi ohjelmassa korostetaan, että "päästöttömän energian ratkaisut nojaavat poikkeuksetta uuteen teknologiaan, dataan ja digitaaliseen infrastruktuuriin [...] Hallitus haluaa luoda mahdollisuudet uudelle kasvulle ja huolehtii, että Suomeen kannattaa investoida." Nyt ehdotettu sähköveron kiristys toimii näitä kirjauksia vastaan ja luo epävarmuutta juuri niille investoinneille, joita hallitusohjelma pyrkii houkuttelemaan.

Myös tuore teollisuuspoliittinen strategia korostaa investointiympäristön vakautta ja ennakoitavaa verotusta osana Suomen kilpailukykyä. Strategiassa painotetaan aineettomien investointien ja uuden liiketoiminnan kasvattamisen merkitystä sekä tarvetta monipuolistaa elinkeinorakennetta kohti korkean osaamisen ja digitalisaation mahdollistamia arvonalisän lähteitä. Esitetty sähköveron kiristys datakeskuksille on selvästi ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa. Se heikentäisi nimenomaan niitä toimintaedellytyksiä, joita teollisuus- ja elinkeinopolitiikassa pyritään vahvistamaan: puhtaan siirtymän edistäminen, dataan perustuvan liiketoiminnan kasvu ja uusien, kansainvälisesti skaalautuvien toimialojen kehittyminen. Verotuksen kaltaisilla rakenteellisilla päätöksillä on suora vaikutus siihen, tapahtuuko tämä kehitys Suomessa vai muualla.

Vaikutukset elinkeinoelämään ja palvelualoihin

Palta korostaa, että digitaalinen infrastruktuuri on keskeinen mahdollistaja paitsi digitalisaation edistämiseksi ja palveluviennille, myös koko Suomen kilpailukykyllä. Erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän – niin sanotun kaksoissiirtymän – onnistuminen edellyttää investointeja datavetoihin ratkaisuihin, tekoälyn hyödyntämiseen ja energiatehokkaihin teknologioihin. Juuri näiden kyvykkyyksien perustana toimivat nykyaikaiset, kestävät ja skaalautuvat datakeskukset.

Palvelualojen rooli tässä muutoksessa on ratkaiseva. Esimerkiksi 71 % suomalaisista kasvuyrityksistä toimii palvelusektorilla. Ne rakentavat kasvunsa digitaalisille ja aineettomille alustoille, ja ovat voimakkaasti riippuvaisia kustannustehokkaasta, luotettavasta ja vähäpäästöisestä datainfrastruktuurista. Esitetty sähköveron kiristys vaikuttaisi epäsuorasti mutta olennaisesti näiden yritysten toimintaympäristöön ja investointiedellytyksiin.

Suomi on tähän asti onnistunut houkuttelemaan merkittäviä datakeskusinvestointeja – osittain kilpailukykyisen sähköverotuksen ansiosta. Nyt esitetty muutos vaarantaa useiden miljardien eurojen arvoisia suunniteltuja investointeja. Niiden toteuttamatta jääminen merkitsisi paitsi

merkittäviä menetettyjä vero- ja kiinteistötuloja myös heikompaa alueellista elinvoimaa, osaamispohjan kehitystä ja energiatehokkuutta.

Datakeskukset ovat myös konkreettinen osa vihreää siirtymää. Ne tuottavat hukkalämpöä, jota voidaan hyödyntää kaukolämpöjärjestelmissä korvaten fossiilisia energialähteitä. Korotettu sähkövero heikentäisi tämän puhtaan energian tuotantomuodon kannattavuutta – ja olisi siten ristiriidassa ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden kanssa.

Tuottavuuskehitys on ollut Suomessa pitkään heikkoa, etenkin palvelualoilla. Digitalisaatio ja tekoälyn kaltaiset teknologiat tarjoavat mahdollisuuksia merkittävään tuottavuuden kasvuun. Nämä mahdollisuudet edellyttävät kuitenkin toimivaa digitaalista infraa. Sähköverotuksen kiristäminen on lyhytnäköinen ratkaisu tilanteessa, jossa tarvitaan pitkäjänteistä ja rakenteellista politiikkaa tuottavuuden vahvistamiseksi.

Lisäksi Suomen talous nojaa edelleen verrattain kapeaan, teollisuusvetoiseen vientipohjaan. Palveluviennin rooli on kasvanut, mutta jää vielä jälkeen useimmista korkean osaamisen maista. Datakeskukset ja niihin liittyvät teknologiat voivat osaltaan tukea elinkeinorakenteen monipuolistamista, palveluviennin vahvistamista ja aineettoman arvonluonnin kasvua. Tästä syystä niiden tukeminen ei ole vain tekninen kysymys vaan myös strateginen elinkeinopoliittinen valinta.

Verokohtelun ennakoitavuus ja kansainvälinen kilpailukyky

Investoinnit digitaaliseen infrastruktuuriin – kuten datakeskuksiin – edellyttävät ennen kaikkea vakaata, ennakoitavaa ja pitkäjänteistä sääntely- ja veroympäristöä. Verotuksen ennakoitavuus on ollut pitkään yksi Suomen kilpailukykytekijöistä, jonka ansiosta maa on kyennyt houkuttelemaan korkean jalostusasteen investointeja erityisesti tietointensiivisiin toimialoihin. Nyt esitetty äkillinen veronkorotus murentaa tätä luottamusta.

Veropolitiikka on osa investointipoliitiikkaa. Datakeskusten sijoittumista koskevat päätökset tehdään monivuotisen aikajänteen ja globaalin vertailun pohjalta. Investoinnit kohdentuvat sinne, missä toimintaympäristö on ennustettava ja politiikka luo vakautta. Esityksen myötä Suomi lähettää markkinoille viestin, että aiemmin tehtyihin reunaehtoihin ei voi luottaa. Tämä vaarantaa sekä vireillä olevat hankkeet että tulevien sijoitusten kiinnostuksen.

Kilpailu digitaalisista ja vähäpäästöisistä investoinneista kiristyy, ja EU:n uusin tekoälystrategia korostaa datakeskusten roolia keskeisenä osana Euroopan kasvun ja teknologisen suvereniteetin rakentamista. Tavoite kolminkertaistaa EU:n datakeskuskapasiteetti luo painetta kaikille jäsenmaille

kehittää infrastruktuuria ja houkutella investointeja. Tässä tilanteessa Suomen ei tulisi heikentää asemaansa, vaan päinvastoin – vahvistaa kilpailukykyään strategisesti.

Verotuksen rooli ei ole vain julkisten varojen kerääminen, vaan sen kautta viestitään myös investointiturvaa, poliittista johdonmukaisuutta ja kykyä ennakoida talouden tarpeita. Juuri siksi Suomen tulisi pitää kiinni pitkäjänteisestä, johdonmukaisesta ja uskottavasta verolinjasta – erityisesti sellaisten investointien osalta, jotka tukevat kaksoissiirtymää, alueellista elinvoimaa, tuottavuuskehitystä ja vientipohjan monipuolistamista.

Ehdotukset jatkovalmisteluun

Palta esittää seuraavat kehittämisehdotukset:

- Esityksen vaikutukset on arvioitava laajasti ja perusteellisesti – myös suhteessa EU:n tavoitteisiin, muihin verotuloihin, aluetalouteen, ilmastopolitiikkaan ja julkisiin investointeihin. Nyt näin ei ole tehty.
- Alempaan sähköverokantaan liittyviä kriteerejä voidaan tarkentaa esimerkiksi energiatehokkuuden, hukkalämmön hyödyntämisen ja infrastruktuuripanosten perusteella.
- Vaihtoehtoisesti nyt esitetylle sähköveron yli 40-kertaistamiselle tulee myös arvioida uuden kolmannen sähköveroluokan käyttöönotto, joka kattaisi yritykset ja toimialat, jotka ovat nykyisin kuluttajaveroluokassa mutta täyttävät yhteiskunnallisen lisäarvon ja skaalautuvan liiketoiminnan kriteerit – kuten datakeskukset.

Pitkän aikavälin tavoite: yksi sähköveroluokka kaikille yrityksille

Palta katsoo, että riippumatta siitä, mitä datakeskusten sähköverolle tapahtuu, tulee Suomessa käynnistää selvitys siirtymisestä malliin, jossa kaikilla yrityksillä olisi sama sähköveroluokka. Tämä olisi selkeä, toimialaneutraali ja tulevaisuuteen katsova ratkaisu – erityisesti nyt, kun toimialarajat hämärtyvät ja uudet liiketoimintamallit yhdistävät teollista ja digitaalista infrastruktuuria.

Yhteenveto

Palta katsoo, että sähköveron kiristäminen datakeskuksille on ristiriidassa kansallisten ja EU-tason tavoitteiden kanssa. Se vaarantaa Suomen kilpailukyvyen hetkellä, jolloin Euroopan komissio kannustaa voimakkaasti datainfrastruktuurin laajentamiseen, ja jolloin Suomella olisi kaikki edellytykset nousta johtavien digitaalisten ratkaisujen ja vihreän kasvun kehittäjäksi.

On myös tärkeää nähdä digitaalisen infrastruktuurin rooli paitsi investointikohteena, myös tuottavuuden ja elinkeinorakenteen uudistamisen mahdollistajana. Suomen asemaa tulee vahvistaa tekoälyn ja digitalisaation investointikohteena kaikin mahdollisin tavoin. Nyt ei tule tehdä esitetyn kaltaisia päätöksiä, jotka työntävät investointeja kilpailijamaihin ja heikentävät pitkän aikavälin kasvun edellytyksiä. Näin ollen Palta ei kannata hallituksen esitysluonnoksen mukaista esitystä.

Kunnioittavasti,

Tatu Rauhamäki

Johtaja, elinkeinopolitiikka

Palvelualueiden työnantajat Palta ry

Rauhamäki Tatu
Palvelualueiden työnantajat Palta ry.